

Digitaalisen ajan informaation (omistajuuden) keskittyminen

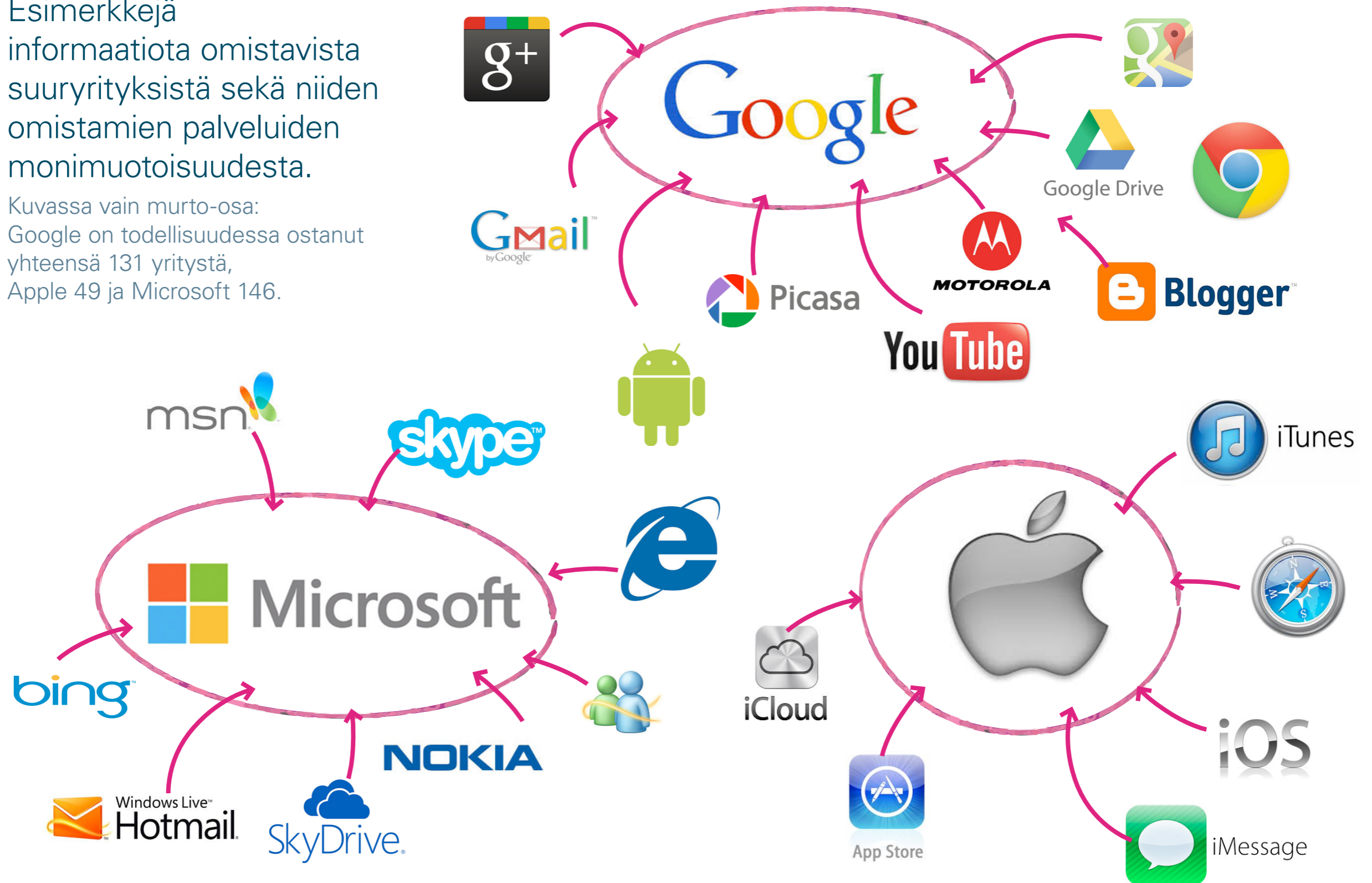

Mitä on omistajuuden keskittyminen?

- Yhä harvemmat tahot omistavat yhä suuremman osan viestintäyrityksistä.
- **Suuret toimijat syövät pienet** (eli ostavat ne tai toiminnallaan tekevät niiden toiminnan kannattamattomaksi), kasvaen yhä suuremmiksi.

Esimerkkejä informaatiota omistavista suuryrityksistä sekä niiden omistamien palveluiden monimuotoisuudesta.

Kuvassa vain murto-osa: Google on todellisuudessa ostanut yhteensä 131 yritystä, Apple 49 ja Microsoft 146.

Miten keskittyminen vaikuttaa?

"Google tietää meistä kaiken"

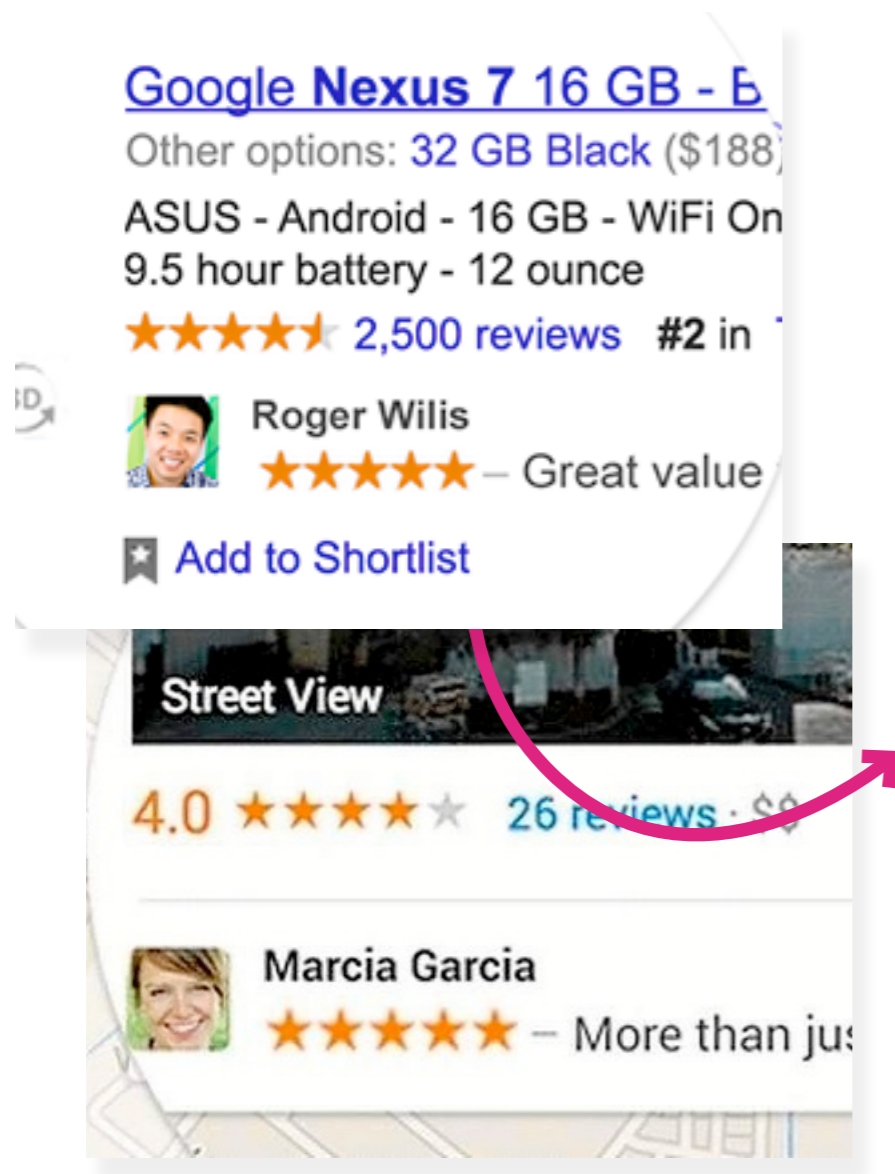
Internetiin syöttämäämme tietoa kerätään ja varastoidaan jatkuvasti.

- Esim. Google kerää käyttäjiltään talteen nimen, kuvien ja muiden itse syöttämiemme henkilötietojen lisäksi mm. seuraavia tietoja:

käytetyt hakusanat IP-osoite maantieteellinen sijainti
selaimen sivuhistoria puhelinnumerot puhelujen lokitiedot
Google+ -tykkäykset asennetut sovellukset
kirjoitetut kommentit kontaktit tietokoneen/
mobiililaitteen malli

- Google saa siis tietoonsa, missä olemme, mistä pidämme, keiden kanssa keskustelemme...
- Yhtiö korostaa, että **kaikkean tähän on aina kysytty käyttäjän lupa** Google-palvelujen käyttöehdoissa.

Miksi tietoa kerätään?

- Palveluiden käytön tutkimukseen, palveluiden kehittämiseen
- Jotta käyttäjille voidaan tarjota räätälöityä sisältöä, kuten osuvampia hakutuloksia ja mainoksia
- **Myyntiin**, esim. mainostajille

- Noin viikon kuluttua, 11. marraskuuta alkaen, **Google alkaa myydä käyttäjiensä nimiä ja profiilikuvia mainostajien käyttöön:**
Jos Google-käyttäjä on käynyt tykkäämässä jostakin yrityksestä tai tuotteesta, tämä yritys voi käyttää hänen nimeään ja kuvaansa suosituksena, joka näkyy käyttäjän ystäville ja kontakteille mainoksena.

- Kyseessä ajankohtainen trendi: sama käytäntö on ollut jo jonkin aikaa käytössä Facebookilla, tulossa tod.näk. myös Twitteriin

...ja voi käydä esim. näin:

How I became Amazon's pitchman for a 55-gallon drum of personal lubricant on Facebook

My career as a personal-lubricant pitchman started with a favorited tweet on [Stellar](#) that linked to Amazon where, for just \$1,495, anyone could purchase [a 55-gallon drum of Passion Natural water-based lubricant](#) (and save 46 percent off list!).

"What are you going to do with all this lube?! Wrestling match? Biggest adult party ever?" the pitch for the 522-pound tub went. "If you are looking for a simply jaw-dropping amount

Onko reilua,...

- ...että yritykset myyvät käyttäjätietoja ja käyttäjien keksimää sisältöä kalliilla hinnoilla, mutta käyttäjät itse eivät saa senttiäkään?
- ...että on mahdotonta ennustaa, mitä syöttämällämme sisällöllä tullaan tekemään ja missä se tulee näkymään?
- Tuleeko internetin käyttäjien syöttämä sisältö yhä käytetyimmäksi kaikessa mainonnassa? Muuttaako tämä koko mainosalaa?

Toisaalta:

- Jos tietojen myynti mahdollistaa Googlen, Facebookin jne. *ilmaisuuuden ja kehittymisen paremmaksi*, onko se sittenkin vain pieni hinta kaikista saamistamme hyödyistä?

“Yksityisyys on luksusta”

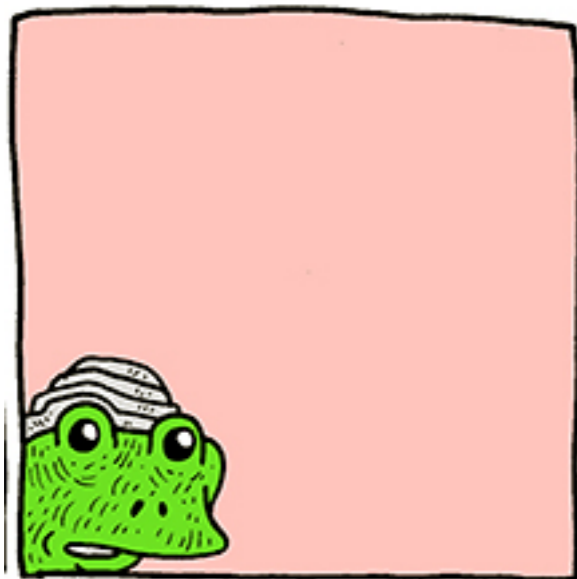
Mikään internetiin syötetty tieto ei ole täydellisesti salattua.

- Suuryhtiöiden säilömät tiedot ovat jatkuvan vakoilun kohteena. (hakkerit, NSA)
- Hyvän vakoilukoneiston omaavat tahot kykenevät halutessaan pääsemään käsiksi kenen tahansa tietoihin, keskusteluihin, puhelimiin ja jopa vääristämään niitä.
- Äärimmäisissä tapauksissa vakoilu myös mahdollistaa sananvapauden rajoittamisen:
"Vääriä" mielipiteitä esittävät tahot voidaan yksittäisiä kansalaisia vakoilemalla hiljentää. (Tätä mm. Kiinassa, Venäjällä, USA:ssa...)

Toisaalta:

- Verkkovakoilulla kuitenkin myös ehkäistään rikoksia, terrori-iskuja ja petoksia. Vakoilua hyvin tarkoitukseen käyttävät myös "haktivistit", eettiseen toimintaan pyrkivät hakkerit.
- Suuret yritykset kehittävät jatkuvasti suojausjärjestelmiä saamiensa tietojen pitämiseksi salassa. Esim. Google ei (omien väittämiensä mukaan) suostu tekemään yhteistyötä minkään maan hallituksen kanssa ilman erittäin painavia perusteita.
- Eihän kukaan edes ole kiinnostunut hakkeroimaan tavallisten ihmisten tavallisia viestejä ja keskusteluita?

Näkökulmat ja maailmankuvat
kaventuvat

Informaation keskittyminen kaventaa mediassa esiintyviä näkökulmia ja sitä kautta ajatteluamme.

- Kun esillä olevien keskustelijoiden määrä vähenee, saadaan vähemmän näkemyksiä, joista muodostaa maailmankuvaa
- Yhä useammat uutiset perustuvat yhteen ja samaan lähteeseen.
- Meillä Suomessa lukijalle tarjottu näkökulma on lähes poikkeuksetta länsimainen ja usein edustaa tiettyjen toimijoiden intressejä.

Reporters without borders -järjestön mainos, 2008

- Mitä enemmän informaation omistajuus keskittyy, sitä vaikeampaa on saada objektiivista informaatiota asioista, ja sitä helpompaa massoja on ohjata ajattelemaan ja toimimaan homogeenisesti.

Siksi myös poliittiset vaikuttajat voivat käyttää median keskittymistä hyväkseen.

- Monilla hallituksilla ja valtion päättäjiä on yhteyksiä ja jopa omistajuutta maansa suuriin mediataloihin, mikä mahdollistaa poliittisen propagandan ja sensuurin levittämisen, usein kansan tiedostamatta. (Kiina, Venäjä, Berlusconi Italia...)
- Mistä tiedämme, kuinka paljon mediataloihin vaikutetaan eri tahoilta myös Suomessa?

Keskittyneet mediatalot ovat helposti myös markkinavoimien vaikutettavissa.

- Kaupallinen massamedia on riippuvaista mainostajista ja toimii taloudellisten vaikuttajien armoilla. Niinpä myös suurilla yrityksillä on mahdollisuus propagandaan ja sensuuriin mediassa.
- *Esimerkki: 1990-luvun lopulla mediatalo Fox sensuroi omien toimittajiensa löytämän uutisen syöpää aiheuttavasta maidosta, kun maatalousalan suuryritys Monsanto uhkasi Foxia mainosboikotilla ja oikeustoimilla.*

Kilpailu informaatio- ja media-
bisneksessä vaikeutuu

Suuria media- ja informaatioyrityksiä on usein liian hankalaa ja työlästä boikotoida.

- Yhteiskuntamme kannustaa, jopa painostaa käyttämään esim. Googlea. *(Esim. tämäkin viestinnän kurssi)*
- **Googlella, Applella, Facebookilla jne. on jo niin paljon valtaa**, että yhtiöiden ei tarvitse välttämättä ajatella käyttäjiensä hyvinvointia päätöksiä tehdessään.
- Myös perinteisten mediakonsernien kohdalla suurimmat ja keskittyneimmät koetaan usein luotettavimmiksi lähteiksi, joiden käytöstä ei tunnu järkevältä luopua.

Yksilöt ovat kuitenkin osoittaneet tahtoa monopolien rikkomiseksi:

YOU
OWN
YOU

own your
social graph
with free software.

diaspora*

learn more at
joindiaspora.com

ixqu

world's most private search engine

**REPORTERS
WITHOUT BORDERS**
FOR PRESS FREEDOM

- Wikipedian ja tavallisten blogien suosio saattaa kertoa siitä, että moni etsii jo tietoa ja mielipiteitä yksilöllisistä lähteistä.
- Vaihtoehtoisia internet- ja mediapalveluita vastalauseeksi valtaapitäville yrityksille kehitetään yhä enemmän. Esimerkkejä:

Diaspora (joindiaspora.com)

Yhteisöpalvelu, joka korostaa käyttäjien yksinoikeutta omiin kuviinsa, nimeensä ja syöttämäänsä sisältöön.

IxQuick-hakukone (ixquick.com)

Suunniteltu turvallisemmaksi vaihtoehdoksi Googlelle, ei tallenna hakusanoja, IP-osoitteita eikä muitakaan tietoja.

Toimittajat ilman rajoja (Reporters Without Borders)

Median objektiivisuutta vaativien uutistoimittajien järjestö.

Yhteenveto

- Monet keskittyneen informaatio-omistajuuden tarjoamat palvelut helpottavat mm. kommunikointia ja tiedonhakua, mutta samalla hakevat tietoa meistä ja monesti tarjoavat meille näkökulmiltaan rajoitettua informaatiota.
- On mahdotonta tietää varmasti etukäteen, mihin verkkoa käyttävillä viestimillä jakamamme tieto kulkeutuu ja kuka sen näkee.
- Suuret toimijat voivat netissä rikkoa ihmisten yksityisyydensuojaa sekä sananvapautta, niin yksityisellä kuin yhteiskunnallisellakin tasolla.
Kuka tahansa voi joutua väärinkäytösten uhriksi.

Miten tilannetta voisi muuttaa/parantaa?

- Kehittämällä edellämämainitun kaltaisia some- ja muita **palveluita, jotka taistelevat yksityisyyden puolesta**
- Lisäämällä **julkista keskustelua** media- ja informaatioyhtiöiden vallasta ja tietojemme käytön etiikasta, jotta ihmiset olisivat tietoisempia oikeuksistaan ja tietojensa käytöstä, ja osaisivat näin ollen vaatia eettisempää toimintaa palveluiden tarjoajilta
- Panostamalla **medialukutaidon ja -kriittisyyden opetukseen**
- Kehittämällä järjestelmiä **valvomaan taloudellisesti valtaapitävien tai mediassa toimivien toimia**, samoin kuin demokraattisessa politiikassakin vallankäyttäjämme valvotaan

Kiitos!

